KI PAROM

U MEDRO SING DIENGDOH

KA BYNTA I

KA HOK LONGTRAI LATYNGKAI

La pynaphriang da U :- D. T. LALOO,
Lummawbah,
RAID SAWKUR NONGKSEH,
SHILLONG - 793005
East Khasi Hills, Meghalaya

Ka Dor 2 Tyngka

SHI KYNTIEN

Ka seng Bha-lang Khasi Jaintia Welfare Association, ka iai kynshoit man la ka teng ban leh ei ei na ka bynta la ka jaitbynriew khamtam na ka bynta ki khynnah-rit ha kane 'ka snem ki khynnah-rit' (International Year of the Child) Kumta nga la sei na tyndai ia ki katto katne ki song jingthoh kiba nga la tynsat la katto katne snem naduh ba i ma Medro Sing Diengdoh i la aiti noh ha nga bad i ong artad "Me uba sngew tynnad ban lum, shim ia kine bad leh katba me ibit ban shakri la ka jaitbynriew namar nga la tymmen bad ngam don bor don buit shuh".

Nga la pynshongdor bha ha la marwei ia kine ki jingthoh jong i, nga shem ba ki long kum ki dieng pynpur jhur ba thynram bha ki ban ailad ai lynti ia ki tnaw ba lung ka jabieng ki khynnah-rit ban tda ban pur sha kliar ban phuh ban speh ban thylleng ban seisoh ban phuh ban phieng ka kper ka ri u Hynniewtrep, khamtam ba kine ki jingthoh ki iathuh tang shaphang kiei kiei kiba ngi don ha Meghalaya.

Mardor nga buh ryntih ia kine ki jingthoh khlem da pynkylla ia ka rukom thoh (style) i ma Medro, bad nga jer ia ki 'KI PAROM U M.S. DIENGDOH' Te khnang ban iarap kylliang ngan pynmih ia ki ha ki thup barit man la u bnai.

Shwa ban pynkut nga pynpaw la ka jingsngewnguh ia i bah Albert Shabong Riatsamthiah (Member KJWA) iba la kyrshan ram ia ka kot sada ban shon ia kane ka kot, kumjuh ruh ia ki dkhot bad ki rangbah nongialam ka K.J.W.A. kiba trei shitom khui na ka bynta la ka jaitbynriew.

20 tatik u 'Nailar 1979

Donbok T. Laloo
Lummawbah
Raid Sawkur Nongkseh
Shillong - 793005
E. Khasi Hills, Meghalaya.

JINGKDEW SLA

La shon ha NEICS PRINTING DEPARTMENT
MAWKHAR, SHILLONG-793001

U MYRSIANG

Baroh ki briew naduh ki khyllung khynnah ki tip bha ia u Myrsiang, wat la kim pat ju iohi ia u, u long uba sianti bha shibun, ka met jong u kum u ksew bad lada phim peit bha phin ong hi u ksew, u shñuih uba lieh bthuh, bthuh ïong malu mala, haba dei sngi pat saw bthuh u tdong uba saphum bad u pyndem kat shaba iaid, u long u mrad uba pynduh ia ki jingri jingdub jong ki briew, kum ia ki syiar ki khun blang, ki khun ksew bad kiwei kiwei, phin riam ruh ym ngat, hynrei u long uba ia suk ia ieit ban iarap paialok. Lada ki ksew ki wan kynrup ban dait ia uwei baroh kin wan iarap, u lah u myrsiang ban ia dait para-marwei bad ki ksew khasi laitnoh ia ki ksew suri bad bull Terier. Ki bniat jong u kiba nep bha, bad uba sting bha ban shad mastieh sha kadiang sha kamon, ki ksew kim lah ban ioh dait ioh bat ia u lymda ia don bun ryngkat bad ki briew.

U Myrsiang u bun eh ha sor ba kham pahuh ka bam bad ha ka jaka ba u ïa bun u iajlew ha ban da kyllut j'ang. Pet ka jingsian jong u haba lap ia u hajan u leh kum bymtip eiei u shu iaid ne ieng kum u ksew bad tang shu lait na ka jingiohi un her haduh bym lah shuh ban ong bad khuk khak u la poi sha jngai bah jngai san, bad ka daw ka long kumne :-

Haba u don hajan u peit ban ioh lad ban pyllait ialade na kano kano ka jingthmu ban leh ne pynmynsaw ki briew ia u. Lada un shu phet krad, phi ruh phin teh ia u bad phi lah ban ioh pynmynsaw ba um pat ioh lad ban lait, ka jingphetiap jong u tang shu lait na kaba iohi briew pat ka long ba u don ka jingngeit ba khlem pyp ki briew ki la ithuh ia u bad kin wan beh nadien haba um iohi bad lada leh suki kin lap shisha bad un kut ka tarik.

Shisien nga lap ia u Myrsiang ba u thap ia ka blang kumta nga dem khop hapoh sañium bad peit kumno un leh, u leit bran bran sha kata ka blang bad

dem khop ha khmat jong ka u peit shlip khlem da phai shuh shane shatai bad u kynrup khak na tyllong shkor, kata ka blang pat ka long kumba shoh jadu, khlem khih bad khlem lynñiar, te nga ieng joit bad kynha u sa pyllait bad phet tang ha jan namar u iohi ba nga don sha jngai, kata ka blang haba ka la lait ruh kam phet, kumta nga leit ban ñiah noh ïa ka sha surok bad ieh noh hangta.

Kumno ka mih kane ka ktien Myrsiang Sadew, don kiba tharai ba dei hi u Myrsiang uba na ka shnong sadew, hynrei ym dei kumta, kane ka long ka ktien iakren biria. Ha ki por ba mynshuwa ki nongkyndong kat shaba ki leit ki ri bha la ka akor la ka burom bad kim ju nud ruh wat tang ban iakren kai, te ynda ka jingleit ki briew ruh la kham iai iashem bad ki nongsor ka jingkren batip bastad ka la nangroi, Te kumno re kumno ha kawei ka sngi iewduh, uwei u nongdie shun uba na Sadew u khot ia ki briew ba kin thied shun na u, u da iaroh shibun eh ia ka shun da kaba ong ba ka long kaba bang kaba thiang, namar ha kata ka juk ne ka por ym pat ju don na ki nongkyndong ba nang ban kren stad ktien ne kren shalak, baroh kiba ia don marjan ki la sngew-danda bad ia rkhie, te hamar ba la kut, la kynjoh ktien da uwei pat u briew bad u ong, 'Ew, me te lok uba stad shisha la kum u Myrsiang, Me nangno lih ka shnong? Jubab u nongdie shun da kaba sngew-phuhmut phuhmat, nga sha Sadew, Me lih, Pynphai ktien pat sa uta u briew da kaba ong, 'Ia me te lok la dei hi ban khot u Myrsiang Sadew.

Ki Myrsiang ki don la ki krem shajngai na shnong, ki kha khun ar ne lai tylli bad bunsien eh ar tylli, bad shisien shi snem. U Myrsiang um ju shun ia la ki khun shynrang kum kiwei kiwei ki mrad. Ki myrsiang ki roi bha ha sor namar bym don ba pyniap, hynrei kim ju roi ha Nongkyndong namar ki tang shu lap ia ka thliew kha khun, ki thaw lad haduh ban da ioh pyniap lang baroh shi khrum (Kata ka mut bad Kmie bad kpa bad khun).

U RISANG

Baroh ki briew ki tip bha bad ïohi ïa u Risang, une u mrad uba rit kat ka khnai, ka khlieh ki shkor ki bniat ka met bad ki kti thik kum ka khnai, tang ka jingiapher na u tdong ba u long symphum U long u mrad uba sting bha bad uba ka ïaid ka ïeng jong u halor ki dieng, lada phi peit bha phin shem ka jingitynnad haba u rynsied u kynthih na ka kawei ka tnad dieng sha kawei pat kumjuh kumba ha khyndew.

U Risang u don ar ne lai jaid bad ngan ym da batai namar baroh ki iatip bad ïohi jan man ki por, u im da kaba bam ia ki sohdieng bad u long ruh uba pynduh ia ka thung ka tep, bun bun kiba rep ki sngew bitar ïa ka jingpynjot jong u, hynrei kin pyniap kim ioh ba u long uba sianti, bad lada ki riam da kano kano ka rukom riam ruh kim ngat lymda ki siat da ka suloi. Te ngan iathuh ia phi kawei ka buit ban riam ia u. To thung artylli ki rishot bad buh lynter da u dieng uba rit uba jrong kum ka jingthad jaiñ kaba phi ju thad jaiñ hapoh phyllaw, leh ia kane ar ne lai jaka ha lyngkha jong phi, bad nangta sa peit u ïaid ne em halor uta u dieng uba phi buh lynter kum u saitylai thad jaiñ, bad lada phi la ïohi ba u ïaid u juh bha, ma phi pat to shna da ki ryngkhung kiba rit, teh skhem ha uto u dieng lynter bad sa phnieng ia ki te un tang shu wan un rung bad ngat khlem pep.

Kan long kaei kaei kaba bha ia kiba don suloi ban hikai siat stet da kaba siat shuwa ia une u mrad rit uba stet ka jingher jingkynthih halor dieng, bad ruh kum ka jinghikai ba kin pur ter ter sha ka jingsiat her ia ka sim. Une u Risang shisien u la long u nongshad mastieh uba nang ha ka jingshad suk mynsiem kaba don hyndai hapdeng ki mrad rit bad ki sim. Peit bha kumno u kaweh ia la ka tdong haba u kynthih na kawei ka jaka sha kawei pat lada halor dieng ne hapoh khyndew u kaweh la kumba kaweh ia u thuia shad Weiking.

U DKHAN

U Dkhan u long u mrad uba shong hapoh khyndew u kham juh ha ki jaka ba bun u kdait u lynnai namar u im da kaba bam ia ki thied ba lung jong ki dieng, ki siej, lynnai bad kdait. Ka jingheh jong u kut ki khun ksew kiba dang buiñ, une u mrad uba long sadkhum, tap lap da u shñiuh uba ïong, ka shadem kaba thohl'eh, ka khlieh, ki bniat ki kti ki kjat kum ka khnai, ki khmat pat kiba rit bad kiba ngam shapoh kumba at mat. Ki bym ju ïohi lada ki ïohi kin da i kynsha shisha.

Une u Dkhan u shong shapoh khyndew bad u don la ka skum, la ki kamra, la ka singpei (kata ka mut ka pongshai ka thliew kaba u pynpei shadien ïng ba lada don jingma na sha khmat ïng un phet na shadie) u shna ïng kham bunsien ha ka khyndew kaba bun ki satap maw khnang ban ym don mano mano kiba lah ban pynsniew thala. Ki briew ki bam ia une u mrad, bad ki tang shu lap ia ka jaka shong ki pyllait por khnang ban leit tih, shuwa ba kin tih ki set da ki maw ia ka singpei ne pongshai, bad ki sa tih, te katba ki nang tih u ruh u nang trud nang ngam shapoh khyndew bad ynda u la thait u set noh ia ka thliew da ka khyndew khnang ba ki briew kin ong la kut ka thliew bad um shym shong shuh ha kane ka skum, peit u mrad ruh u don hi la ka buit ban iada la ka jingim. Ki briew kiba ju tih ki tip ba u don da kaba ki sngap ia ka jingtrud jong u ba u ngam shapoh khyndew kaba i phylla shibun haba ki tih kim iuh sahngeh ki tih ir ir ki khyllie buk buk ia ki maw ioh u kloi ka ngam shapoh ki maw bah ioh kim ioh shuh ia u. Lada ki ïoh ki lop noh ia ki bniat ioh u dait briew bad lada kim ïoh ki nongtih ki la dei ban pang met ba ki tih da kaba jubor khlem pynhiar mynsiem bad ñiad syep.

Kumno ki leh haba kin bam doh, ki pyniap ki bad sa thang ha ding bad sa khud ia u shñiuh katba u nang ing, ki iai leh kumta haduh ban da khuid bha ploiñ, ki sa sait da ka um bad sa lieh kum u sniang, nangta

pat ki tied ia ka met jong u da u dieng haduh ba un da jem bad lwet, ki sa khlaw ia ki snier, ot lyngkhot ne ot dkhot ia ka doh katno ka phuh ka lykhai ka doh ka ngam jingshoh haba shet bad ka bang bha.

Shisien u Dkhan u la long u nongtem ksing uba nang ha ka shad suk mynsiem ki mrad rit bad ki sim, bad da kaba u rkhie iap-ang iap ler bad jaw ummat ba shad ka Dkhoh, la rit sa ki khmat bad ngam shapoh lyngkdong, ïeng sa ki rengmat la kum uba atmat (at ki khmat). Ki Dkhan ki kha khun shisien shisnem lada iwei ne ar tylli.

U 'NAI PILANG

Une u long u khnai lum, ka met ka phad, ka kti ka kjat, ki long kumjuh hi kum ka khnai ïng, ka met ka saw bthuh, ka kpoh ka byrlieh, une u khnai u don ka jingiapher na ka khnai ïng namar ba u heh ka khlieh, bad um ju pynduh ia ka thung ka tep. U shong hapoh khyndew, u don la ka skum la ka singpei (pongshai) kumba ju don ki khnai baroh. Don ruh kiba pyndonkam ia u haba kñia pangrih ne khieshoh. Ka doh jong u ka long dawai ia kiba pang-suh shadem. U Wilson, Forest Guard, u la don kum kane ka jingpang hynrei u la koit da kaba u shet syrwa ia une u khnai, u bam lut ia ka doh u dih ia ka syrwa haduh ban da kdang.

Mynta lada nga ong ia phi u Pihlang uba saw ma phi pat phi lap uba byrïong, kata kam pher ei ei tang ba phi dei ban tip janai ba dei ma u, mynta lah ban kha uba saw, ha kawei pat ka por lah ban kha da u-ba ïong.

Lada phi tih ia une u Pihlang phin shem kumne ;- Ha ka por dum bnai u shong jylliew, ha ka por shai pat u shong kham ha jrong, ka daw ka long haba shai u bnai u pynmih la ka khlich shabar u peit sha suin ha u bnai, kumba bishar ia ka pyrthei ka ma-riang jong u bnai.

KA KHNAI

Ka khnai ka long ka mrad rit kaba sniew shibun eh ka pynduh ia ka rep ka riang jong ki briew, kum ia u Kba, u Riewhadem bad ia kiwei kiwei de ki jingthung. Ha ïng ruh kumjuh bad lehse kham palat ka pynsniew ia ka bam ka dih ka khyllie ia u khiew ja khiew jingtah ka pong thliew ia ka dpei bad ki kyndong jong ka ing, bad khadduh ka pynjot ia ki jaiñ ki nep bad ka dait ia ki briew. Mynta la poi ka juk la rem ka miaw u ksew bad la tad kulai Hati man la ki ing ym don miaw shuh mano pat ban pyniap khnai, ka Bih hangne te la iap lut baroh.

Mynta ngin pyniap khnai da i buit barit da ka nar riam khnai bad ngan iathuh khyndiat. Haba nga dang don ha Garo Hills nga shong ha ïng sorkari kaba harud khlaw kumta ka jingbun khnai ka bym lah shuh ban ong namar ki khnai kiba don ha khlaw ki ia wan lut baroh namar ba ki ioh jingbam, bad ngam banse shuh ban thied nar riam ar tylli, kawei nga riam ha ïng heh kawei pat ha ïng shet ja. Wow ka jingngat khnai ka bymlah shuh ban ong la katta ruh haba dang shu lah ngat ki sangeh hynrei tang shi miet ar miet pat ki la wan biang bad ngat shi ngat bad ynda la kham sian la kham duna ka jingngat bad hadien kim ngat shuh bad ki iai pynjot ia kiei kiei baroh ha ïng te nga pyndonkam da kawei ka buit haba ka bam ne rong sabon nga teh jingbam ha ka nar da ka sabon bad ngat de teng teng. Haba sar ïng ia ka ing shet ja ia ki soh khawja bad u dpei nga buh lang bad ka nar kaba khlem phnieng, te la wan ki khnai bad krad ia ka dpei khlem bthei kumta kim tieng bad nga leh kumta bun sngi bad sa phnieng ynda kim tieng shuh kumta ki sa ngat biang.

Ha ïng heh pat nga tar rit ïa ki kot bad lum lang bad u ñiut ha kyndong ha lynti ba dei ïaid ki khnai bad ynda ki la iaid lait luid shi miet ar miet nga phnieng ia ka nar khlem da teh ei ei hynrei nga tep bha ia ka nar da kine ki kot ba la tar rit lypa bin bin bad pynap ha kata ka lynti ba ki iaid bad ki tang

shu wan par halor kita ki kot btbei ka jingrjam thlap bad ngat artad. Te la lynguh ka jingngat khnai bad wan mih pat artylli kiba sian bha bad ki dait kat ia kaba ki ioh ia ki kot ki sla ia ki jaiñ ki nep ki sei ia u kynphad ne rui na ki syngkhlieh bad dait de teng teng ia ki briew haduh bym bit shuh ban thiah khlem da thang sharak baroh shimiet. Te da ka jingiai riam rukom pa rukom ki dum buit bad ki ngat.

—— ——

KA 'NAI TYNJIT

Kane ka khnai la i kumba ka la duh jaid ka daw ba kam ju phet wat haba ki briew ki la sdang pyniap ia ka. Kam ju tuh hynrei ka shu kyntur ia ki pliang ja pela sha ba buh ha jingbuh um ban sa khlieng pat hadien. Kane ka khnai kat shaba ka don ka pah bad ka jingiapher jong ka na ka Khnai ïng ka long na u tdong ba u kham heh bad lyngkot, ka khmut ka nep kum ka khmut sniang bad ki bniat kiba heh. Haba wan ka khnai ïng ka kynrup ka ang artad la ka shyntur bad ka pah artad Jit Jit, kumta ka khnai ïng ka phet pynstet namar kam nud ban ia-leh pyrshah bad ka.

Ka jingim kane ka khnai kaba itynnad shibun na-mar kam ju pynjot ia ka bam ka dih ha ïng ne ka rep ka riang ha kper ne ha lyngkha bad kane ka khnai kam lait ban kiew shalor jrong ïng kum ki khnai ba-roh.

Te ia kino kino ki briew kiba bishni bad isih ia ki wei pat la ju ong I 'nai tynjit.

KA SYLLIH

Kane ka long ka mrad kaba lui lui bad kaba itynnad shibun ka rong bad u shñiuh, ka shong halor ki dieng kiba jrong bad ka thaw la ka skum. Ka long ka bym nang ban iada la ka jong ka jingim, bad la i' sa kumba kan duh jaid ba pyniap eh ki briew.

Lada ki briew ki lap ba ka dem ha u skum ki kynñiuh ia u dieng ba ka thaw skum, ki kawang da u maw, haba dei ka phet haba dei pat kam phet ka shu peit kai. Ngam tip daei ka bam tang ba kam ju pynjot ia ka rep ka riang.

Kane ka mrad ka heh kat ka miaw kmie u tdong una jrong bha ba la tap da u shñiuh uba sawbrut bad ba itynnad bha kyrphum kum u jingtawah ryndang ki Mem.

Kane ka long ka mrad kaba her, kumno ka her ka pret ia lade nalor dieng da kaba pynpyiar artad la ka jong ka snieh kaba don ha ki krung jong ka baroh arliang, kane ka snieh ka long kum ki thapniang ia ka. Kam lah ban her arted namar ki snieh jong ka ym don jing kaweh. Lada ka hap shapoh khyndew ka lah hi ban kiew sha lor dieng kum ki miaw. Ha ka ktien phareng ki khot Flying Squircl. Kane ka her ka kha khun ha ka shisnem tang iwei, teng khat phin shem ba ka kha ar tylli. Ka long ka mrad ka bym roi jaid. Ka jingpah jong ka kaba sngew ngiew ne sngew sheptieng lada don marwei ha poh khlaw khamtam ia kito ki bym pat ju tip ne iohi ia ka.

U BSHAD

U Bshad pat u long uba rit kat ka khun miaw kaba la bamja ka lynter ka met kaba jrong bad ba bthuh, ka kpoh kaba lieh malu mala u tdong uba jrong bad kyrphum kum u Risang. Ka rong bad jing thoh ym iai long kumba ong manga hynrei u lah ban thoh bun jaid kumjuh kumba phi ju iohi ia ki khun ksew, bakha ha kawei ka por da kiba thoh iong, hynrei ha kawei pat ka por da kiba thoh lieh. Une u mrad u bam da ki khnai, da ki sim bad ki syiar, Lada phi ri ia u phin dap da ka jingsalia kaba khraw, ba khlem jingsangeh un kiew ia ka ïng ka sem ia ki jingbuh khiew buh phang, hynrei uba shun bha ia ki Bsein. Lada jia ba u lap ia ki seiñ thli ne se ñ ïong kata ka long ka jingbeh mrad jong u, un bud shano ki leit bad khlem da ichnoh ha ban da lap, Tang shu lap un kynrup kynthih shalor met, bad un pyrshang katba lah ba un ioh ksam da ki tyrsim ia ki khmat bsein, bad lada u bsein u rung sha poh thliew ma u pat un dait na ka met, bad ha kane ka rukom leh jong u, u bsein um banse ban shu her iap kat shaba poi bad lada u Bshad u ichnoh kata te u la lait im.

Haba nga dang shong ha Angratoli Reserve Forest ka bynta ba shathie jong ka Garo Hills nga ri syiar hynrei shu wan bam u mrad hapoh sem bad nga tharai ba dei u Ksar. Kumta nga set bha ia ka jot ka pei jong ka sem bad sumar bha katta katta hynrei shu wan bam mrad hi kumjuh. Phewse kha lduh nga shem hi da lade ba wan u Bshad

— — — —

U PHYLLAD

U Phyllad u long u mrad uba heh kat ka miaw kmie, u thoh ïong sha khlieh, u thoh stem sha kpoh, u lieh ka shadem, ka met u bthuh, ka jingthoh ka rong ka rup jong u kam pher ei ei u lah ruh ban thoh lieh thoh saw ne thoh kano kano kawei pat ka rong, tang ba dei ban ithuh ba u dei u Phyllad, u tdong uba

rong bad uba kyrphum malu mala. Une u mrad u im da bun rukom ki jingbam tangba u kham bang eh ia ka ngap, bad u leit wad ha ki thliew maw thliew dieng halor ki riat bah riat san ha ki jaka ba u suba ba shong ngap. Lada phi lap ha ka por ba u khlong ngap kaba ithamula shibun eh, u pynran la ka met-ryngkdung bad u pynieng la u niuh khlieh prem, kane ka long ka buit jong u, nangta u khaprip la ki khmat' bad ki kti pat u kloh sha ba don ka ngap bad ynda u ioh ia ka ngap ki lyngkniap u sei sha bar bad u buh ha jan jong u tad haduh ba un da la lah sei lut baroh kat kaba don ha thliew. Te nga imat ba ha kato hi ka por ba u dang khlong ngap lada par sor sor bad shim noh ia kato kaba u la lum imat kumba um tip ei ei ba u dang pynleit jingmut eh ha kaba khlong.

———

KA MIAW KHLAW

Ka miaw khlaw ka long thik kum ka miaw shnong, bad ka jingiapher ka don tang khyndiat eh namar ka kham jrong ka rynieng bad ka lynter, ka bthuh ka kpoh bad sawriang ka met bad ym ju iohi kiba thoh ïong lane thohlieh kum ki miaw shnong.

Ka Miaw khlaw kam ju tieng ia ki briew haba ka mon ka mih la ka mih bad iaid ha khmat jong ki briew, Kane ka miaw ka pynduh ia ki syiar, bad haba ka wan ma ka sha sem syiar, ki syiar baroh ki sngap jar hynrei ka yiar kmie ka pah ha ka sur kaba rit katta katta ba ka ai dak ia ki syiar ba kin ym khih ba wan u khla ioh iap. Kane ka miaw pat ka leit la ka leit beit sha kano kano ka syiar ba ka imon ban kem bad ka dait trait na shadem na trai u ryndang bad sei shabar khlem da lynniar kata ka syiar, hynrei shu sngewthuh tang ba ka kyrthlup da ki thapning ban lait na ka jingdait jong ka. Lada phi mih ka iaid la ka iaid bad khlem da ieh noh ia kata ka syiar bad lada jia ba phi khang na khmat jong ka ka phai noh sha kynriang bad iaid hi la ka iaid kum bym tip eiei bad katba phin wad suloi ka la poi shapoh khlaw.

U KYNDAD

Une u kyndad dei u kynja khnai uba phi ju iohi ha surok ne ha kper ïng ne ha kper lum, u bym don bor ban her ne phet stet kum ka khnai, haba u mih shabar ka syiar ruh ka puh pyniap. Ka met kaba bthuh hynrei haba dum i kumba ka ïong, ka kpoh kaba lieh bad u tdong uba lyngkot katta katta, ka khlieh bad kjat kum ka khnai, ki khmat kiba rit, hynrei ki kti pat ki iapher ki long da pyrdet ha kata ka rukom ba u lah ban krad ban kyndat ia ka khyndew sha baroh arliang ki krung jong u haba u ngam shapoh khyndew. Kano kano ka jaka ba u don la ithuh ba u ngam shapoh ter shi ter sha kano kano ka jaka ba u mon, bad kata ka jingkyntur jong u napoh ka mih dak shalor khyndew kum u line. Lada u don ha kano kano ka kper duh lut ki jingthung ba u kyntur hapoh tynrai. Kaba phylla ia une u mrad rit ka long ba lada ka hati ka iaid bad lap ia u ba u par halor surok ka sangeh kam nud iaid shuh haduh ba un da poi sha shiliang surok. Ki briew ki ju kren pharshi ia kino kino ki riew rit ne riewduk kiba shlur ban leit ia kynduh bad ki riewheh riewspah, ban ia ai nia ha kino kino ki kam rangbah ki ong 'U kyndad pyntieng hati.

KA KYLLA BADUR KA LYMBIT

Kine ki arjait ki mrad her, kiba tip bad ithuh bha ki briew, khamtam ia ka kyllabadur ba ki shait siat ban bam doh Kine ki thiah mynsngi bad ki iaid ne wad jingbam mynmiet. Ki don ki thapniang da ka snieh kaba stang nir nir bad ha ki dong jong kine shaphang ka tdong don ki tyrsim ba khwai kiba nep bad da kine ki sdien ki snoh ialade halor ki dieng ki siej ne ha kano kano ka jaka kiba ki mon, bad haba ka sdien ne snoh ka long da khongpong kata ka khlieh

sha khyndew bad ka tdong sha bneng. Ka lymbit ruh ka long hi kumjuh kum ka kyllabadur tang ba ka rit. Kane kam ju tieng ia ki briew bad ka shait rung shapoh ïng, te ha ki ïng kiba don khynnah ki ia sympat da u dieng u synsar ne katba ki ioh katba ki nang sympat katta ka nang dom bad nang iai tur.

Lada jia ba phi leit sha Dkhar phin shem sha ki ïng Bangla kiba sharud shnong bad kiba kynjah, ba ki shong da ki phew hapoh ka sad, khamtam ha ki Bungla Forest, namar ki don shapoh khlaw. Ka met jong ka kyllabadur ka sawbthuh, bad ka Lymbit ka bthuh kum ka khnai hynrei baroh arjaid ki khmat ki shkor ki bniat ki long thik kum ka khnai. Ki bam da ki soh bad ki Jakoid, bad phin shem barabor ha branda jong ki ïng Bungla ia ki khlieh ne ki kjat jakoid ba kyntait bam kine ki mrad. Ka doh jong ka Kyllabadur kaba bang bad phin shet kumne: Shet um ia ka doh bad tang shu thnam theh lut ia ka um khnang ban jah ka jingiw khong, nangta sa shet kylla bad ai musla. U Dohnud jong ka uba heh uba proh bad uba shrong.

Ia ki shyieng thapniang jong kine phi lah ban pynlong dieng suhbniat bad ka pynbha ruh ia ki bniat jong ki briew. Ki briew kiba kynjing kin ym treh da lei lei ban bam ia ka Kyllabadur, namar haba ki peit ia ka khlieh ba la ot bad buh kyrpang, la i kum ka khlieh khun Ksew khun miaw ba ot doh na la ing.

Ka pharshi, lada ia ryngkat bad kino kino ki briew bad ia shem ia ki kynthei dakait bad ki kylli kiei phi kito ki briew kiba riam haduh katto katto eh? Ka jubab khnang ban ym sngewthuh kiwei pat ki shu ong shikyntien, Kito te ki Kyllabadur kein. Ka daw namar ba ki iaid wad bam mynmiet. Kino kino kiba na ka liang la jong ynda kim i myntoi shuh ki leit ban ialang lok sha kawei pat ki ju ong ka Lymbit.

U NIANGKHIED NE U DIENGKHIED

Une u long u mrad uba iphylla, bun ruh ki bym pat ju ïohi, don uba heh bad don ruh uba rit, uba heh u lah ban heh kat ki ksew nongkyndong kiba rit, bad kiba rit pat kat ka miaw rit ka khlieh, ka khmut ka khmat bad ki bniat, u tmain u tmoh ki long thik kum ka khnai. Ka met la tep da ki sneh kiba iong bad katba ki nang heh ki thohlieh thoh iong, katno ka jing itynnad lada phi peit bad nujor bha, hapdeng kine ki khnam la don ka ryntieh kaba long kum u dieng snier syiar ba la phut lut ia ki sner ne baroh arliang bad ka kyllaiñ kdor kynd'at eh ha khmut, ym lah ban tip ha kano ka rukom u phnieng bad siat ia ki khnam, bad ha kano pat ka rukom ki khnam ki mih na ka met jong u bad dei wat ia i tdong tympew lada u siat. U tdong pat u long uba phylla na ki tdong mrad baroh jong kane ka pyrthei, u long kum u synsar ing kyrphum sha kliar ha kine ki kyrphum pat la soh ki kop kum ki kop u symbai tyrso bad lada phi kynruh ki riew malu mala kum ki shakuriaw.

Une u mrad uba pynjot ia ka thung ka tep, bad ki briew kiba thap ia u ha ki lyngkha ki ong naduh jngai la sngewthuh ba wan u Ñiangkhied namar ha riew ki shakuriaw ne riew ka put ka tem jong u. U shong u sah shapoh ki krem khyrdew kiba jylliew, u da pyllait ki lynti ba buhrieh jong u (Singpei) kiba u lah ban phet ne pyllait im ialade lada jia ba beh ki nongshun. Ki briew ki ju beh ia u da ki ksew, ka bor ka buit te lah hi u ksew, une u mrad tang shu beh ki Ksew u phet sha la ka krem ba un rieh, ki ksew pat ki beh roit roit bad rung shapoh krem, hangta u Ñiangkhied pat u siat da ki khnam, ki ksew kiba la ju mlien tang shu dei khnam ki mih shabar ban sei ki briew bad tang shu lah sei ki ngam biang, bad lada kim lah rung ba rit eh ka thliew, ki briew ki shu tih bad lada kim lah tih ki set ia ki singpei katba ki don bad na kata ka thliew ba rung ki ksew ki lum da ki

dieng bad thang ding bad ki pyoh da ki sla dieng kiba im ban mih tdem bad ki ialch katba lah ba kata ka tdem kan rung shapoh ba don ma u bad da kane ka rukom um banse ban mih shabar, u tang shu mih kynrup ki ksew bad ioh pyniap.

Ki briew kiba sha nongkyndong ki bym don suloi ki ialeb shitom da kaba ki riam ha ka lynti ba u iaid ban leit pynjot ia ki lyngkha, ki pynap da u syrwiah ki da teh ha u dienglyngkhot, bad lada u ngat u lah ban ring ia uta u dieng lyngkhot kumba sawphew ne shispah pruh hynrei u syrwiah pat u nang syngit ia ka ryngdang jong u haduh ba un da dkut mynsiem.

Don pat kiba riam da ka sem ha ki lynti ba u iaid ban rung shapoh lyngkha, ki ker da ki dieng kiba rit baroh arliang ki krung bad tap bha shalor da ki dieng ba la teh skhem bad ki pyllait ia ki thliew baroh arliang, ki da peit bad bishar lada u wan rung ne em ha kata ka sem, bad lada u rung ki sa thaw jingkhang bad phnieng bad u tang shu rung u la ngat artad.

Ha kine ki rukom riam u ngat teng teng namar u long uba sianti bad lada u suba ba don jingsniew ei ei ha ka lynti ba u iaid u kynran bad iaid noh shawei.

Ki briew kiba ju mlien beh ñiangkhied haba ki iohi ia ki khun ki bud dien shaduh krem haduh ba kin da shem ia ka thliew ba ki shong, bad tang shu lap ki wad ia ki sympei bad kim pynthut ei ei, kumta hi mar mar ki thain da ki shrip kiba heh kat ka khohdung bad ki pynap ha ki thliew sympei ki da teh bad sah skhem bha da ki snar dieng ba kan ym kyllon lada kynjut ne pynkhih, bad tang shu lah leh kumta ki sliew da ka ding ki pynmeh ha ban da tdem bha bad pynrung ia kata ka tdem shapoh thliew ba shong ki Ñiangthied, hangta ki ia klumar bad ia mih kat na ba shem ba lap bad ngat hapoh ka shrip.

Ki jaid rit pat ki long kumjuh ha kiei kiei baroh kum uba heh bad bun ki briew ki khot kyrteng ia ki u Brai.

Kine bareh arjaid ynda ki leid angawbha ki pynriew la u tdong shakurlaw, kumta ki briew ki sa ong haba wan u Niangkhied, u da wan bad ka put ka tem. Ki khnam Niangkhied la pyndonkam ha kaba sam shkor ia ki kynthei.

U SHRIEH, U TNGAW BAD KA HULENG

Kine ki mrad kiew dieng kiba ka kti, shynriahti bad tyrsim ki long thik kum ka jong ki briew, ki kjat ruh ki long kumjuh kum ki kti hi tang ba ki dong saw shynriahti ka khlieh ki shkor ruh ki ia syriem kum ki briew Lada phi long u riew iaid pyrthei haei re ha-ei ha ki nongkyndong phin shem ia uwei ne ar u briew uba jrong ka tmoh, thliew ki khmat bad mih ka shalangmat bad lada phi bishar hangta phin sa ong wa hangne ruh don u briew uba sniew briew kum u shrieh. Kine ki mrad lada ki kiew dieng ruh hynrei ka jaka shong pat hapoh khyndew ha ki synrang maw ne khyndew kiba ha shiteng riat ha ki jaka bym lait shuh ki briew. Ha ba ki mon ki shong ki thiah ruh halor dieng.

U Shrieh, ka met kaba bthuh saw, lieh ka kpoh u tdong uba lyngkot, ka shyntur bad ki ngab lieh saw, u shrieh-bah u saw ka jingshong de.

U Tngaw, u shñiuh uba bthuh lieh, bad byrtem ka kpoh malu mala, ka khmat bad ki ngab kaba iong, u tdong uba jrong kat u tdong masi.

U shrieh u long u mrad uba sniew uba pynduh pynjot ia ka thung ka tep, ka rep ka riang jong ki briew, bad ia ki jingthung kiba um ju bam ruh phut kai bad dkhat lyngkhot lyngkhai.

U Tngaw pat u long uba bha bad um ju hiar hapoh khyndew ban leit sha ki lyngkha, um ju kwah ruh ban ia iaid lang bad ki Shrieh. Ha ba nga dang don ha Garo Hills, ha kawei ka nongkyndong ba bam ki shrieh ia u kba bad u riewhadem ha lyngkha, nga ong ia u trai lyngkha ba un riam ia kine ki shrieh, hynrei u ong ngam nang, te namar ba u siej u tap lup ia ka lum kawah nga ong ia u to shna iwei i ïng iba rit da u siej bad teh skhem bha, bad nga ong ia u to sdien ia ki riewhadem hapoh ito i ïng, te mar-kumta pat nga ong ia u ha ka por ba un kheit lut ia u riewhadem ba un sdien shuh kham bun bad phnieng noh ia ka jingkhang, bad u ruh u la leh kumba nga ong u da teh khyndiat u riewhadem ha u diengphnieng bad buh kham ha kyndong ha kawei ka sngi la wan ki shrieh ki rung bad bam ia uta u riewhadem uba bun bad hamar ba la lut, kawei na ki ka la shim ia uta uba teh ha u diengphnieng kumta la bthei thlap ka jingriam bad khang sbak kata ka jingkhang bad la ngat lut ia ki. Te la long ka peit kai kaba itynnad la ki pyrshang ban dait ruh kim nud ba ioh phod u siej, la kin piet da ki kti ruh ym long kumta ki la ialang khroi hapoh jingriam, ynda leit hajan bad rah da u dieng ki lynñiar bad da la ki kti kumba leh ki khynnah ha ka por ba phin shoh. Hadien khyndiat sngi nga leit kai sha ïng uta u briew nga lap pynban ba u sdien ia ki kti ki kjat shrieh ha phyllaw bad nga i ngiew kumba ïohi ia ki kti ki nongiap, bad la wan poi kynmaw sa ia ka Kalikai.

Te la poi ka por ba ngan kynriah noh sha ka wei pat ka jaka kaba ha khap Mymensing kaba shong ki Dkhar (Koch bad Hajong) kine ruh ki wan kyrpad ia nga ban siat shrieh ba ki wan bam kba ha lyngkha, namar ym ju don suloi ha kine ki jaka, te nga la ong ia ki ba ngam ju siat shrieh da ka suloi jong nga hynrei ngan ai ia phi kawei ka buit ryngkat bad nga. Te pynlang ka thit sohphan na man la ka ïng ki paralok bad ynda ki la lah pynlang ki wan wad ia nga bad la ia buh ka sngi ka jaka ba ngin iashem lang baroh, kumta ki la leit noh bad ma nga pat nga la rkhie iap ang iap ler ka bym lah ong shuh haba nga pyrshang da

da ki buit u Birbol. To tïp ba ki briew kiba hapoh Ri Garo bad khap Bengal ne Mymensing ki dang long kiba bieit kum ki riewhyndai Te la poi ka sngi bad nga la leit sha kata ka jaka kaba la iabuh ha ïng uwei u Koch, bad nga la pan ia ka thit sohphan kaba don kumba saw ser bad nga pynum ha iwei i khiew khyndew da kaba tiew ha ding, nangta nga pan sa u sohmynken kumba shiser namar ba ki pahuh ba ki rep hi bad ynda la lah dung la tylliat nga khleh lang bad ka thit, nangta ngi ia leit tang lai ngut saw ngut sha kata ka tyngkha bad ia tah ia tabaiñ ia kata ka thit khleh sohmynken ha ki dieng ki siej na ki ta ki dong ba ju wan ki shrieh bad tang shu dep ngi ia phet noh sha jngai, bad ia ki briew kiba wan bud nadien jong ngi, ngi phah ba kin leit beh leit khang ia ki shrieh ban kin leit beh khang ia ki shrieh ba kin wan sha ka jaka kaba ngi la riam thit, te tang shi por la wan poi kita ki shrieh bad ki kham ia ki dieng tah thit bad la bit ia ki kti ki kjat hangta ki kynther bad deit ka shyntur markumta pat sat sa u sohmynken kim tip briew shuh ki lakyllan sa sha khmut sha khmat bad lynniar, ma nga pat bad ki khar Koch ngi leit ia khang ba kin mih sha madan ngi la ioh pyniap artylli, ki Shrieh ki lashu rynsied ryngkoh kat shaba lap ba shem bym lah peit shuh ki khmat ba sat sohmynken bad bit ka thit. Hangta la long ka Tamasa ia rkhie bad kynthei bad khynnah la iapler ki tymmen ki Kro. Hadien khyndiat sngi la poi ka khubor sha kiwei pat ki shnong rit bad kat kaba ïohi ia nga ki la sam rkhie lypa naduh ngai. Kane ka jaka ka long ha Gobrakura hajan Angrotoli Forest Office ha ka lynti sha Baghmara.

Ha ka jaka ba bun ki Tngaw, U khla ruh u ju leit thap bad lada ki hiar shapoh khyndew un pyniap bad bam doh. Kumjuh ruh ia ki Huleng u don ka jingsni kaba khraw. Ki Garo ki iathuh ia nga ba don ka jingiateh ba ki Tngaw ki dei ban ai ia u Khla uwei u Tngaw shisien shi snem, bad nga la lap ruh ha kawei ka por ba nga leit ban survey ia ki Sal Plantation hapoh lawbah ba don ka jingpah jingkhynwin ki Tngaw la khih bad dieng bad siej namar ba ki ia bun, bad nga wan phai noh sha la ïng khlem da buh

jingmut ei ei, Ha kawei pat ka sngi nga leit biang sha kata ka jaka bad arngut ki Garo, bad shongthait halor u maw uba jrong, kita pat ki Garo ki wallam sha nga ia ka snieh Tngaw ba la bam u Khla, bad hangta nga la kynmaw ia kata ka jingiathuh jong ki ba don ka jing iateh naduh hyndai ba shisien shi snem ki dei ban ai uwei u Tngaw ia u Khla, te kata ka jingpah jingkhynwin jingkhih ki dieng ki siej ka long narmar ba ki Tngaw ki niat shapoh khydew ia uta uba ki ai ia u khla. Kane ka jaka ka long ha Dambu, Garo, Hills.

Ha Nongpoh, Khasi Hills, ki briew ki ju kñia Huleng bad ha ka sngi kaba leit beh Huleng. Ki shynrang ki ia ieng shriak bad la ki "Tiehbatur" bad maw siat te katba ki nang iaid ki siat da ki maw sha khmat jong ki sha lynti ba kin leit bad da ka jingbun ki nongsiat la hap ki maw kum ki phria, te ia ka Huleng ki siat da ka Tiehbatur, ym bit ban siat da ka suloi ynda ki la ioh ki wan lam sha ka jaka kñia bad pyndep ia ka jingkñia.

Lada ia u Tngaw ne ka Huleng, phin ring hapoh Khyndew sha ka jaka ba don u Khla, ha kata hi ka miet un bud dien haduh ba un da shem ia kata ka met iap ba un bam. Kane ruh ka long ka jingpah ia u khla ba un ngat ha ka jingriam ne ha kaba thap siat da ka suloi.

Ka pun ka kha jong kine ki mrad ka long tang iwei kumba shisien shi snem, Ki ialam ia ki khun kat shaba ki leit ki shu bah ha ka met, ki khun pat haba la bah ka kmie ki snoh hi rydin bad kim ju hap haba ka kmie ka rynsied na ka tnad dieng sha kawei pat, Kine ki mrad ki im slem bad kumba shispah snem.

KI RYNGKEW KI BASA

La ju iohsngew ia ka jingong ki tymmen ki san ba don ki Ryngkew ki Basa lane ki 'Lei lum' ki 'Lei wah' bad dei kine kiba ri ia ka jingim ki mrad ki mreng hapoh khlaw. Ha ka 1963, ngi ialeit siat mrad sha Mikir Hills ha u bnai March bad ynda ngi ia rung shapoh khlaw ngi ia-pra la ka lum ka lum bad mar jngai khnang ban iathap mrad, te khnang ba ka mrad kan nym sngewthuh ne sma briew ngi ia kiew halor dieng la kumta ruh ngi da ia maham ban ym don mano mano ruh ba hiar ne leit par sha ka jaka kiwei pat lada ki iohi ia ki mrad ioh ia mynsaw para briew, te la jia ba mih kawei ka 'Ngiem bah, ka 'ngiem tymmen ha ka dong ba thap U Brelson, laitlyngkot, bad u tang shu ïohi ia ka u la pynbiang bha ialade ban siat hynrei kumno re kumno um ioh siat ba kah noh ka trai diengbah te u sangeh bad peit thik sha ka ban ioh siat na ka jaka kaba bha ba tang shisien siat (shikuli) kan kyllon iap lane kan nym lah phet shuh, hynrei hapdeng kane ka jingpeit ban siat noh u la kham bang pynban ban peit kai ia ka jingheh bad itieng jong kane ka dngiem, u ong ba ka jingheh jong ka la i kat kum ka jeep. Te ha kata hi ka por la wan mih iwei i syiar khlaw, iba rit i leit sha ka beit beit, bad tang shu poi hajan i puh ia ka met ka phad jong kata ka dngiem baroh sawdong kumba puh ñiang-tyngkhap ki saro ia ki blang ki masi, bad tang shu dep i phet bran bad leit beit shapoh khlaw khlem da mih shuh. Te ha ka jingngeit ki khasi la kumno kumno ruh ki la ngeit ba ita i syiar i long U Ryngkew,. U Basa, uba ri ia ka jingim ki mrad ha la ka jong ka jaka, ka lum bad ka wah.

Ki Khasi kiba dang ngeit ha la ka jong ka niam haba ki leit siat mrad bad wan phai khlem da ïoh, wat haba ki iohi ne la siat ia ka mrad ki ong ba don U Ryngkew U Basa, ba um pat mon ban ai. Teng teng ki-ioh bad teng teng ruh kim ioh.

Shisien ha Sohra la don ka jingleit siat khiat, bad ynda ki la ai ksew ym mih khiat satia, te ynda ki la iashong thait ki ia khan da u sbai bad kylli lada don khiat ne em ha utai uwei pat u lum, u sbai u jubab ba ym don eiei, joit la ieng u bah Habison shim la ka suloi tang ia ki ksew beh bad leit beit beit sha ka them jong uta u lum uba la jubab u sbai hynrei mar ia iaid lyngba ka them bad tang shu kiew ha shiteng riat u ia shem ngung ha khmat da u khiat, u khem daiñ shi suloi bad kyllon u khiat kram. Kumta baroh ki paralok beh mrad ki wan ia poi lem bad uta u nongkhan sbai u bah Hobison kumno u leh, u leit bran sha u, u kloh ia ka pla u shim ia kita ki sbai u ktha thiap hapoh shyntur, u khlei u bynthiew u kyrkhah u baiñ ia ka kñia bad um ngeit shuh naduh kata ka por.

U Nongkhan sbai pat u said pynim la ka ñia u ong ba kiba bun na kane ka kynhun behmrad ki long ki briew kiba lambyrngeit lang bad ka niam Khristan. Hangta i khie pa hiat sa ki lok baroh ia u ka bym lah ong shuh.

JINGSHAD KI SIM BAD KI MRAD RIT

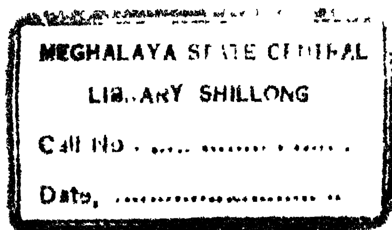
Mynta ngan ia thuhkhana khyndiat ia kane ka jingshad. Shisien ha ka por hyndai haba ki sim rit bad ki mrad rit ki iapoi ha ka jingiadei lok bad sngewbha ki ialang ha ka wei ka jaka kaba kynrum kynram ki maw ba la tap da ia khlaw bniap khlaw sañium, ka daw ba ki khaweit ia ki sim kiba heh kum ki khlieng ki kbeit ki tyngab kin wan swait ban ioh kem ia ki hynrei kum ha kane ka jaka lada jia eiei kin ioh bsuh shapoh bniap bad ngam shapoh thliew maw, te ha ka jingialang para barit bor ki la ia kut ban pynlong da ka shad ka kmen kumta ki mrad rit ki ia jied nangtrei kam put kam tem, bad ba ki sim

ki la jied nongshad bad kumne :— Nongtem nakra ne bom da u dkhan, tem padiah da u nalpihlang, put tangmuri da ka shakyllia, nongshad da ka dkhoh, nongshad wait ne mastieh da u risang, nongpynshit kam da ka lorni, Te ki la ia buh ka srgi ka ïa bad la ia poi lut baroh bad la sdang ka put ka tem bad la hiar ki nongshad hapoh lympung bad shad, kumta mih sa u risang bad shad hadu'h bym lah ong shuh bad ka kawch thuia da la u tdong, kumta de da ka jingkyrkait bad pynshongshit ka lorni, ka shakyllia ka nang pynjur ka put tangmuri hangta khynwin ka tamasa jlng. Ki nongpeitkai pat baroh arliang (Ka sim bad ki Mrad) ki shu pyrbur tarp ka kdew kti ia ka jingnana shad ki paralok lem bad ka sawkhmut sawkhmat ba dap da ka jingkmen bad jingrakhie. Te ynda la pdeng bha ka jingshad, U Pihlang uba tem padiah u shad u kyrdem kjat bad pynshat ia la ki khmat shane shatai u iohi ia ka dkhoh ba ka shad bad kmen naduh la ka mynsiem u tyadung kti ia u dkhan ban peit ia ka bad kum sargeh noh ka tem.

U Dkhan pat u ba pli u ba shu kmen ha la marwei u tem la ka tem bad kohnguh kohngah la ka khlieh shane shatai um poi pyrkhat eiei ia kata ka tyndung kti u pihlang ban peit ia kata ka jingshad, u nang pyrkhat pynban ba un nang pynjur ka bom, te ynda u dkhan u nang pynjur ka tem u pihlang u sangeh noh bad u dkhan u peit lew ia u, u pihlang pat u kdew sha u dkhan bad tem noh la ka padiah bad rkhie sammut ha la marwei da kaba khapbrip noh la ki khmat. Te u dkhan u peit ia ka dkhoh ba ka shad ryhem mynsiem ka da pynheh ryngkdung la ka met, pyniar la ki thapniang la u tdong bad pynheh ki sner ryndang lem bad ki khmat kiba heh pyllew bad ka khmut kaba kdor, kynsan kynsan u kum rkhie kak, khlem tip tem shuh, iatem iatem, iarkhie iarkhie, bad iañiad iañiad ummat de, bad iapeit iapeit sha ka de. Te baroh ynda ki ïoh ia ka rkhie ïap-ang ïap-ler jong u dkhan, ki iatur shata baroh riaw ba ki da itham mula ia ka jingrkhie jong u kum ban mih sa ka eit ka ksem bad kumta baroh ki iasoh ia jingrkhie khlem da tip ia ka daw aiu ba u rkhie. Te ki la kylli ia u balei

ba me rkhie eh haduh katne kat ban dam sa ki khmat, u shu kdew da ka kti sha ka dkhoh namar um lajt shuh ban kren kumta baroh ki la iapeit bad ia rkhie ia ka jingsniew briew jong ka bad don ruh kiba ong to peit to peit se ym dei kumta ? Ka Dkhoh tang shuwai ka shad ka ioh sngew ia kine ki ktien baroh ka kyrhuh ka byrthen ia ki. Naduh kata ka por u pihlang u kylla heh khlich bad pylleiñ ki khmat. U dkhan pat ngam ki khmat shapoh. Ka dkhoh pat ka kylla nongbam doh sim dohkhnai.

Shi Kyntien Shaphang Ka Khasi-Jaintia Welfare Association

Ki hynriew ngut ki khun U Hynniew Trep ha ka jingia kynduh ha ka 8 3 1977 hapoh ka jingialam I Fr.Sngi Lyngdoh ki la ia kut kawei ka jingmut ban kyrsiew thiah ia la ka jaitbynriew kaba don ha tmier ka riat-bah, kumba la kdew ha i kot lyngkdop "Ki Maw-Shyieng U Hynniew Trep Ki Ud Ha Phi Ki Nongialam Ka Ri" Halor kane ban pynsted ia ki shalyntem jong ka jingtrei kam la pynlong ia ka jingialang paitbah ha Dinam Hall Jaiaw ha u 'nai jymmang 1977 hapoh ka jingialam I Syiem Olim Singh Syiem Khyrim (Bam Kwai ha dwar U Blei) ha kaba la la rai ban pynkhreh kyrkieh ia ka Riti jong ka Seng hapoh ka jingialam jong i Pastor T. Rodborne. La pdiang ia ka Riti ha u naitung 1977 ha ka kyrteng ka Seng 'Ka Khasi Jaintia Welfare Association' (K.J W,A.). La suit la shor ha ka 20 tarik Nailar 1977 da I Pastor W. Manners ha K.J.P Girls' High School ryngkat bad ka Jingkyrkhu kyrdoh I Paiem Olim (U Syiem bat niam khasi tynrai) lem bad ka jingkyntu na I long kmie, I kong Margret Rose Mawlong.

Ka Seng ha ka 'tien phira (motto) jong ka ban shakri ia ka Ri bad ka Jaid bynriew ka thmu (1) ban shim kabu ia ki hok kat kum ba la buh ha ka Riti ka Ri India (2) ban wad bad pynduh ia ka jingbam kruin kaba don ha ka jaidbynriew (3) ban iarap bad shakri ia la ki para doh para snam (4) ban kyntiew ia ka nang ka stad bad ka akor ka burom bad (5) ban pynneh pynsah ia ki khyndew ki shyiap bad pynneh ia ka spah ha la ka Ri.

Ka Seng hapoh ka jingialam jong I Dr. Hamlet Bareh kum U President ka la trei ia ki kam kiba radbah ha ka por kaba lyngkot ha ki liang baroh kiba iadei bad ka imlang sahlang jong U Hynniew Trep. Kane ka Seng ka kular ban long kaba khuid bad ka bym ia don kti bad kino kino ki seng sain pyrthei, hynrei ka long kaba kloi ban iatrei lang bad kino kino ki seng bhalang kiba don ka jingthmu ban kyntiew ia ka jaitbynriew khamtam ia ki khun samla ka ri sha ki kliar lum jong ka Hok ka Sot. Kino kino kiba kloi bad kwah ban ia snoh kti lang bad kane ka Seng kin sngewbha ban wad jingtip ba thikna na uba soi kyrteng harum.

Khublei

M. Roy Allya

General Secretary

K.J.W.A

Mission Compound Shillong-2.